

Opgave i TM2008

Misjonsteologi

Af Jakob Noer Larsen

Godkendt opgaveordlyd:

Gør rede for ligheder og nuancer mellem Jesu forskellige befalinger om mission i Mat 28:18-20, Luk 24:44-49, Joh 20:21-23 og ApG 1:8. Drøft så hvorvidt dette stemmer overens med missionsopgaven som det kommer til udtryk i Cape Town-erklæringen.

Fjellhaug International University College

Foråret 2020

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	360
1 Indledning.....	361
2 Ligheder og nuancer i MLJA.....	361
2.1 Missionens horisont.....	361
2.1.1 Delkonklusion.....	364
2.2 Missionens ophav, mandat og argument.....	364
2.2.1 Delkonklusion.....	365
2.3 Missionens midler, mål og indhold.....	365
2.3.1 Delkonklusion:.....	366
3 Historisk baggrund for CTE	367
4 CTE's indhold kondenseret.....	368
5 Sammenligning mellem MLJA og CTE	369
6 Perspektivering.....	374
7 Konklusion	375
8 Bibliografi	375

1 Indledning

I denne opgave vil jeg først lave en komparativ analyse mellem Matt 28,18-20, Luk 24,44-49, Joh 20,21-23 og ApG 1,8 (herefter betegnet under ét som MLJA) ved at se på nogle udvalgte og centrale tematikker for teksterne. Derigennem vil jeg forsøge at finde konjunkturerne af et fælles *corpus* fra MLJA med forbehold for deres enkelte særtræk, så jeg kan lave en sammenligning mellem MLJA og Cape-Town erklæringen (herefter betegnet CTE). For at lave denne sammenligning vil jeg med grove penselstrøg optegne linjerne op til CTE. Alle græske citater fra NT stammer fra NA28.

2 Ligheder og nuancer i MLJA

2.1 Missionens horisont

I en vurdering af missionens horisont kan man både se på den temporale horisont og den spatiale horisont, altså hvor længe og hvor langt.

Af MLJA, er det kun ApG 1,8, der har en helt eksplicit reference til missionens spatiale horisont nemlig ἕως ἑσχάτου τῆς γῆς. Selvom parallellen er tydeligere i ApG 13,47, er der dog også i ApG 1,8 et ekko af Es 49,6, der ligeledes opererer med en bevægelse fra Israel ἕως ἑσχάτου τῆς γῆς (LXX)¹. Løftet om Åndens komme og udsagnet om, at de er hans vidner, har ligeledes et ekko fra hhv. Es 32,15 og Es 43,10, der begge giver verset en placering indenfor en ny tidsalder². At gå så langt som at sige, at missionen alene af denne grund har eskatologien som mål, vil være at overspænde verset, om end den får et præg af et eskatologisk mål. Den umiddelbare temporale horisont er dog kortere, da den rummer bevægelsen fra Jerusalem og ud.

Både Matt 28,19 og Luk 24,47 deler den spatiale horisont med brugen af ἔθνος-terminen, der i LXX korresponderer med οἰα-terminen. BDAG anfører, at ἔθνος-terminen kan referere til enten et folk i generisk

¹ Peterson 2009, 111

² Peterson 2009, 109–10

forstand, hvormed det deler et semantisk felt med λαός, eller at det kan referere til hedningerne. Λαός-terminen er mere typisk for Guds folk, mens ἔθνος-terminen er det for hedningerne³.

I Luk 24,47-49 ses den samme centrifugale bevægelse fra Jerusalem og udad som i ApG 1,8. I perikopens kontekst vil det være mest intuitivt at forstå ἔθνη i en inklusiv brug, der gælder alle folkene, jøder såvel som hedninger.

Allerede i Luk 2,32 ses den universelle horisont⁴. James R. Edwards argumenterer også overbevisende for, at i Lukasevangeliet er missionens sigte universelt⁵.

Den temporale horisont for missionen i Luk 24,44-49 er ikke særlig tydelig, men hvis vi kobler ἐπαγγελίαν med Ånden via ApG 1,4-5⁶, så får vi også undertoner fra Es 32,15 ind i teksten⁷.

Luk 24,44-49 opererer på samme måde som Apg 1,8 med en temporal og spatial inddeling, hvilket ikke er så underligt, da konsensus er, at den samme forfatter står bag⁸. John Nolland forklarer denne venten i Luk 24,49 med en reference til ApG 2,33 og dermed Åndens komme; altså at Jesus skulle fare til Himmels, og Ånden skulle komme, før missionen skulle gå til verdens ende⁹.

I Matt 28,19 advokerer Donald A. Hagner også for en inklusiv forståelse af ἔθνη, hvor jøderne også er inkluderet, hvilket han allerede ser tendenser på i Matt 24,24; 26,13¹⁰. Missionen har altså hele verdenen i sigte¹¹.

³ Danker, Bauer, og Arndt 2000, 276-277.586-587

⁴ Nolland m.fl. 1993, 1219

⁵ Edwards 2015, 735–38

⁶ Nolland m.fl. 1993, 1220

⁷ Edwards 2015, 737

⁸ Nolland 1989, xxxiii

⁹ Nolland m.fl. 1993, 1220

¹⁰ Hagner 1995, 887

¹¹ Morris 2008, 746

Modsat ApG 1,8 har Matt 28,18-20 ikke denne temporale og spatiale opdeling. Gennem Matt har evangeliet været forbeholdt Israel (cf. 10,5; 15,24), men denne opdeling er slut med opstandelsen¹². Dette behøves dog ikke at forstås som et kontrasterende forhold mellem Matt 28,18-20 på den ene side og Luk 24,44-49 og ApG 1,8 på den anden side.

Matt 28,18-20 opererer med en stærkere fornemmelse af den temporale horisont. Med Matt 24,14 in mente, som anfører enden som en følge af evangeliets forkyndelse til hele verdenen¹³, er denne verdensmissions horisont eskatologien, hvilket Jesu udsagn i Matt 28,20 også vedkender sig¹⁴.

Joh 20,21-23 virker umiddelbar tavs i henseende til missionens horisont, men med vendingen "καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς" kobles Sønnens sendelse med den sendelse, som disciplene nu får. Denne formulering går delvist indholdsmæssigt og delvist ordmæssigt¹⁵ igen i Joh 17,18, hvor sendelsen specificeres som gående til κόσμος. Jesu sendelse beskrives udover i 17,18 også i 3,17 og 10,36 som en sendelse til κόσμος, hvilket er et generelt tema i Joh¹⁶. Med κόσμος-terminen, som i Johannesevangeliet ofte får en negativ konnotation (f.eks. 1,10; 7,7; 12,31; 15,18; 16,11)¹⁷, er horisonten altså også universel som i de andre tekster.

Angående den temporale horisont kan Åndens rolle tænkes med i stykket. Jeg forstår på linje med D. A. Carson handlingen i vers 22 som en *acted parable*¹⁸, hvormed der også er tale om løftet om Ånden

¹² Hagner 1995, 887

¹³ Om end der er et meget lille ordmæssigt overlap, må indholdet de to tekster imellem anses for at være komplementerende.

¹⁴ Hagner 1995, 889

¹⁵ Der er en udskiftning af et af de ἀποστέλλω-verber i 17,18 med et πέμπω i 20,21. Der ligger dog ikke nogen teologisk grund til skiftet (cf. Carson 1991, 647–48).

¹⁶ Beasley-Murray m.fl. 1987, 379

¹⁷ Danker, Bauer, og Arndt 2000, 562–63

¹⁸ Carson 1991, 655

i den perikope ligesom i Luk 24,44-49 og ApG 1,8¹⁹. Dermed kommer der også et præg af eskatologien som den temporale horisont.

2.1.1 Delkonklusion

Missionens spatiale horisont er for alle teksterne hele verdenen. Missionens temporale horisont er tydeligst i Matt 28,18-20 med eskatologien, men de andre tekster får også det samme præg med tanken om Åndens komme. Luk 24,44-49 og ApG 1,8 opererer med en temporal og spatial inddeling, hvor bevægelsen først begynder i Jerusalem og derfra går videre ud, hvilket er unikt for dem.

2.2 Missionens ophav, mandat og argument

I sig selv er det et relativt ukontroversielt udsagn, at Jesus i MLJA står som ophav (cf. Matt 28,18; Luk 24,44²⁰; Joh 20,21; ApG 1,8²¹) til disse missionsbefalinger. Vi kan altså tale om Jesus som missionens ophav og ham som den sendende. Her vil jeg dog undgå at bruge *missio dei*-begrebet grundet dets brede betydning og uklarhed²².

I Matt 28,18-19 gøres mandatet altså bemyndigelsen for missionen helt tydeligt med formuleringen "ἔδóθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ [τῆς] γῆς". Vi må forstå den passive brug som en *passivum divinum* og talen om den givne autoritet til Jesus, som en allusion til Dan 7,13-14²³. Dette støttes af, at Matt anfører Jesus som menneskesønnen talrige gange (cf. Matt 9,6; 10,23; 11,19; 12,8.32.40; 13,37.41 et al.). Jesu ἐξουσία er altså både total og har rødder i GT.

Ingen af de andre tekster understreger missionens mandat helt så tydeligt.

¹⁹ For en længere diskussion angående Joh 20,22 cf. Carson 1991, 649–55.

²⁰ Jesus bliver ikke eksplicit nævnt, men med baggrund i Luk 24,36-43 er det utvivlsomt hans ord.

²¹ Jesus ligger implicit i baggrunden fra ApG 1,1-7 som talende subjekt.

²² Ahonen 2006, 43–45

²³ Hagner 1995, 886–87

For Luk 24,44-49 fungerer den skriftlige ballast, som v.44-47 forholder sig til, som en underbygning af Jesu ethos, og dermed missionens mandat.

For Luk 24,44-49; Joh 20,21-23 og ApG 1,8, der alle cf. punkt 2.1 opererer med løftet om Åndens komme, må der også være et implicit løfte om mandatet, så Ånden skal ikke blot forstås i en pneumatisk-instrumental forstand, men så den også fungerer som en legitimering af missionens mandat.

2.2.1 Delkonklusion

Jesus står som missionens ophav og dermed den, der giver den sit mandat. Dette er særligt tydeligt i Matt 28,18-20. Den gammeltestamentlige baggrund underbygger Luk 24,44-49, og for Luk 24,44-49; Joh 20,21-23 og ApG 1,8 vil Åndens komme også være med til at understrege missionens mandat.

2.3 Missionens midler, mål og indhold

I Matt 28,18-20 beskrives formålet med sendelsen ret klart; det handler om at lave disciple. Midlerne til dette beskrives i de to participer βαπτίζοντες og διδάσκοντες. Dåben står som en indgangsrite for disciplene²⁴, men den repræsenterer også noget nyt i forhold til Johannes dåb (cf. Matt 3; 21,25), da denne dåb bringer folk ind i en eksistens, der er underlagt Gud²⁵. Dåben står dog ikke som endemålet, men derimod som begyndelsen, da folkene også skal lære lydighed overfor Jesu bud²⁶. Lydighed har også i Bjergprædikenen spillet en stor rolle i Jesu belæring; en belæring, som kirken nu får til opgave at videreføre²⁷.

De andre tekster er ikke helt så deskriptive. I Luk 24,44-49 specificeres disciplene som μάρτυρες τούτων, hvor τούτων mest logisk må referere tilbage til 46b-47. Indholdet af deres vidnesbyrd er

²⁴ Morris 2008, 747

²⁵ Hagner 1995, 887–88

²⁶ Morris 2008, 749

²⁷ Hagner 1995, 888

dermed Kristi lidelse, død og opstandelse samt proklamationen af omvendelsen og syndernes forladelse. Apostlenes opgave var i den forstand ikke et nybrud, men en fortsættelse af Jesu undervisning²⁸.

Med konsensus angående et fælles forfatterskab mellem Lukasevangeliet og Apostlenes Gerninger in mente vil der ikke umiddelbart være grund til at forstå μάρτυρες-opgaven mærkbart anderledes i ApG 1,8 end i Luk 24,24-49. Der er da heller ikke er indikationer i teksten på en alternativ forståelse.

Som behandlet i punkt 2.1 opererer både Luk 24,44-49; Joh 20,21-23 og ApG 1,8 med Åndens komme og δύναμις. Der er altså en tydelig pneumatisk kraft bag missionen.

Joh 20,21-23 har også denne pneumatiske kraft med i sin tænkning omkring Åndens komme. Missionen bliver for Joh 20,21-23 en videreførelse af Jesu mission²⁹, og dens indhold er også muligheden for syndernes forladelse som i Luk 24,47. Dens særbidrag er, at der er et domsmotiv med i billedet. Vers 20,23, hvor domsmotivet er præsenteret, har paralleller i Matt 16,19b; 18,18³⁰, så motivet er ikke unikt johannæisk, men ud af MLJA, er Joh 20,21-23 den eneste med et eksplicit domsmotiv.

2.3.1 Delkonklusion:

Missionens indhold har en del fællesstof med bevidnelsen af muligheden for syndernes forladelse og bevidnelsen af Jesus. Matt 28,18-20 har derudover dåben og lydighedsaspektet i discipelskabet med. Joh 20,21-23 tilføjer også domsaspektet. For Luk 24,44-49; Joh 20,21-23 og ApG 1,8 er der også fokus på Åndens komme og den kommende pneumatisk kraft i missionen.

²⁸ Edwards 2015, 733

²⁹ Beasley-Murray m.fl. 1987, 379–80; Carson 1991, 649

³⁰ Beasley-Murray m.fl. 1987, 382–83; Carson 1991, 655

3 Historisk baggrund for CTE

I kølvandet på en tid, hvor den liberale lejr fokuserede på det sociale arbejde i missionen, og en gruppe af *fundamentalist movement* gik i den anden grøft og udelukkende betonedede evangeliseringen indkaldte John Stott og Billy Graham til en konference i Lausanne i 1974. Den kaldes Lausanne I.³¹

Produktet var Lausannepagten³², der udvidede missionsperspektivet til også at indeholde social ansvarlighed³³. I følge Odd Bondevik fandt de deres begrundelse for det sociale arbejde i skabertroen, menneskeværdet, næstekærlighedsbuddet, lydigheden mod Jesus Kristus og budskabet om Guds rige³⁴.

Lausannepagten anfører i afsnit 5: "Selv om forsoning med mennesker ikke er forsoning med Gud, og social handling ikke er evangelisering, lige så lidt som politisk frigørelse er frelse, erklærer vi ikke desto mindre, at evangelisering og deltagelse i socialpolitisk arbejde begge er en del af vor kristne pligt."³⁵

I efterspillet måtte Stott og Graham påpege, at evangelisering var det primære³⁶.

I Manila-manifestet, som var produktet af Lausanne II, hedder det: "Eftersom vort hovedanliggende er evangeliet, kommer evangelisering i første række, for at alle mennesker kan få mulighed for at modtage Jesus Kristus som Herre og Frelser. [...] Mens vi erkender, at de åndelige gaver, at kald og sammenhænge er forskellige, er vi samtidig overbeviste om, at gode nyheder og gode gerninger er uadskillelige."³⁷

³¹ Dowsett 2017, 46 cf. også Hesselgrave 2012, 77–78

³² For en diskussion angående betegnelserne pagten, manifestet og erklæringen cf. Schreiter 2011, 88–89

³³ Dowsett 2017, 47

³⁴ Berentsen, Engelsviken, og Jørgensen 2004, 268

³⁵ Lausannebevægelsen 1974, afs. 5

³⁶ Dowsett 2017

³⁷ Lausannebevægelsen 1989, afs. 4

Ved Lausanne III vurderer Rose Dowsett, at majoriteten af deltagerne anså forkyndelsen af det kristne budskab og socialt arbejde som uadskillelige³⁸.

4 CTE's indhold kondenseret

CTE indeholder en mangfoldighed af aspekter på mission, men der er dog et centrum for deres missionsperspektiv. I IID.1E anføres:

Lad os holde evangelisering som centrum for det fuldt integrerede omfang af al vor mission, i og med at evangeliet selv er kilden, indholdet og autoriteten for al bibelsk gyldig mission. Alt, hvad vi gør, bør både være en legemliggørelse og en forkyndelse af Guds kærlighed og nåde og hans frelsesgerning ved Jesus Kristus.³⁹

På samme måde som anført i punkt 3 har evangelisationen været central. Det bliver dog komplementeret med, at alt de bør gøre skal være både en *legemliggørelse* og en *forkyndelse*. Både det kerygmatiske og det karitative element fremføres dermed i missionen⁴⁰.

Chris Wright, hovedforfatteren til CTE, brugte et billede af et hjul til at forklare denne centralitet for evangelisationen i en senere tekst. Evangelisationen er som navet på et hjul, der er det integrerende

³⁸ Dowsett 2017, 50

³⁹ Lausannebevægelsen 2011, afs. IID.1E

⁴⁰ Cf. også Lausannebevægelsen 2011, afs. 10C for denne udtalte dobbelthed. Her vælger jeg at forholde mig til det karitative og det kerygmatiske i et både-og-forhold fremfor at se på dem i et holistisk lys som eksempelvis Andreas Østerlund Nielsen advokerer for (cf. Østerlund Nielsen 2013a, 183–84). Det kerygmatiske forstår jeg som betegnende Ordets tjeneste med evangelisation, undervisning og discipelskabsoplysning. Det karitative forstår jeg som betegnende den tjeneste, der vedrører nødhjælp, socialt ansvar, omsorg, at passe på skaberværket etc. Begge begreber er paraplybegreber i dette henseende.

centrum for resten. Alle delene er nødvendige, men noget er alligevel centrum⁴¹. Centraliteten er altså mest en teoretisk størrelse, da det i sig selv ikke er nok uden resten.

Den karikative dimension er ret bred og omfatter eksempelvis både hjælp til fattige, handicappede og klimaet (cf. hhv. IIB.3, IIB.4 og IIB.5). Det teologiske fundament for arbejdet for klimaet lægges i 7A, hvor det blandt andet fremføres: "Vi har omsorg for jorden, helt enkelt fordi den tilhører ham, som vi kalder vor Herre."⁴² Det er en overvejelse værd, hvordan forholdet mellem det tidstypiske spørgsmål om klimaet og biblens kaldelse til at varetage jorden ser ud. Det vil dog hurtigt blive en længere og for denne opgave perifer diskussion⁴³. CTE har både videreført, men også udvidet det karikative element fra Lausannepagten og Manila-manifestet.

5 Sammenligning mellem MLJA og CTE

Her skal vi se på de tre udvalgte fokuspunkter fra punkt 2 i en sammenligning med CTE. Først og fremmest missionens horisont.

CTE har et tydeligt fokus på hele jorden som den spatiale horisont. Allerede i Afsnit 1 tales der om verdensmission⁴⁴. Senere i Afsnit 6B anfører de: "Vi må gøre Bibelen kendt med alle tænkelige midler, for dens budskab er for alle mennesker på jorden."⁴⁵ Af andre eksempler på en orientering mod hele verdenen herunder de unåede kan Afsnit 8, 10, IIA.1B, IID.1A., IID.2 og Afslutningen anføres.

⁴¹ Wright 2013b, 194

⁴² Lausannebevægelsen 2011, afs. 7A

⁴³ For en længere argumentation for klimaarbejde som en del af missionen cf. Wright 2013a, 49–65.

⁴⁴ Lausannebevægelsen 2011, afs. 1

⁴⁵ Lausannebevægelsen 2011, afs. 6A

Den temporale horisont fylder ikke på samme måde, men den findes dog i Indledningen under punktet ”Uforanderlige realiteter” og senere anføres det: ”Vi vil fortsætte med at takke, idet vi ser Guds værk blandt folkeslagene og ser frem til den dag, da denne verdens rige vil blive vor Guds og Kristi rige.”⁴⁶

Både den spatiale og den temporale horisont går altså igen i CTE.

Hvad angår missionens mandat og ophav anfører CTE, at deres primære mandat er missionsbefalingen fra Matthæusevangeliet, som blev givet af Jesus⁴⁷. Missionens ophav er Gud og i Afsnit 10 omtales missionen også som Guds mission⁴⁸. Dette ligger også i tråd med hovedforfatterens, Chris Wrights’, missiologi⁴⁹. Missionens ophav går dermed også igen i CTE i samme form.

Sidst skal vi se på missionens midler, mål og indhold. Matthæus’ aspekt om discipelskab og lydighed går igen flere steder hhv. i Afsnit IIA.3C, IIB.2B, IID.2C, IID.3, IIF.4 et al. og i Afsnit 8C, 9A, 10C, IIB.2B. Dåben blot nævnes dog to gange, begge i reference til missionsbefalingen uden nogen selvstændig behandling⁵⁰. At dåben ikke behandles, hænger nok sammen med, at CTE er et konsensusdokument, så nogle omdiskuterede elementer blev berørt meget forsigtig og andre slet ikke⁵¹.

Vidnesdimensionen er også præsent eksempelvis i Afsnit 5, 6, 6B, 10B/IIC.2⁵², 10C, IIA, IIC.5B, IIF.1B og Afslutningen.

Domsmotivet findes i Indledningen: ”Vi står under Guds retfærdige dom i vores synd og oprør, og uden Kristus er vi uden håb.”⁵³ Derudover optræder den eksempelvis i Afsnit 2B, 4B og 8B. Domsmotivet

⁴⁶ Lausannebevægelsen 2011, afs. IID.6B

⁴⁷ Lausannebevægelsen 2011, afs. Afslutning

⁴⁸ Lausannebevægelsen 2011, afs. 10

⁴⁹ Cf. eksempelvis Wright 2013a, 46–47; 2013b, 191–92

⁵⁰ Lausannebevægelsen 2011, afs. 10C & IIF.4

⁵¹ Hesselgrave 2012, 84; Schreiter 2011, 88

⁵² Begge steder er et citat fra Manila-manifestet (cf. Lausannebevægelsen 1989, afs. 12).

⁵³ Lausannebevægelsen 2011, afs. Indledning

er dog ikke udtrykt klart nok til at modgå en læsning, der vil pege på dommen som enten dennesidig eller som annihilation⁵⁴.

Det er i det store hele svært at påvise nogen større direkte diskrepans mellem det fællesstof, som CTE og MLJA deler.

Spørgsmålet om missionens mål bliver derimod årsag til en diskussion, da det karikative element er essentielt i CTE som anført i punkt 4, mens det for en umiddelbar læsning ikke virker til at være en del af MLJA. CTE benytter sig af en bred palet af bibelsteder som underbygning for deres missiologi, så det relevante spørgsmål for denne opgave er ikke så meget om, om CTE's missionsforståelse finder belæg i bibelen, men nærmere hvordan den vil passe ind i den missionsforståelse, der præsenteres i MLJA.

En rigid læsning af MLJA som et lukket tekstcorpus, altså uden støtte i andre tekster, vil ikke give den store basis for en mere integreret mission, der indeholder både det karikative og det kerygmatiske element. Løsningen bliver hurtigt at bruge en bredere bibelsk basis for at begrunde missionen til at belyse missionsbefalingen.

For at finde belæg ud fra MLJA til et karikativt arbejde skal vi først se på to løsninger fra to af de ledende figurer bag Lausanne III.

Chris Wright forsøger at koble sin holistiske missionsforståelse til missionsbefalingen for at vise, at den kohærerer med den. Missionens ageren i forhold til samfundet og skaberværket finder i det henseende sin begrundelse i to ting: 1. At Kristus har al magt i himlen og på jorden (cf. Matt 28,18) og 2. at disciplene skal lære andre at holde at det, som Jesus har befalet dem (cf. Matt 28,20). Det sidstnævnte belyser Wright med 5 Mos, som ligger som et ekko bag v.20, hvortil han peger på at belæringen i både 5 Mos og Matt også omhandler karikativ handling f.eks. i 5 Mos 10,17-19; Matt 5,14-16; 23,23.⁵⁵

⁵⁴ Mogensen m.fl. 2011, 93

⁵⁵ Wright 2013b, 192-193.196-200

Fælles for den argumentation er dog, at han benytter betydelige mængder af andet bibelsk materiale. Læser vi dermed Matt 28,18-20 som et åbent tekstcorpus, der bl.a. i lyset af 1. Mos 1,28 samt etiske formaninger i 5 Mos og Matt peger det på, at det karikative element unægtelig er med, skønt det kerygmatiske stadig virker mere centralt. Skal det koges ned vil der ikke være et problem i at sige, at det karikative element kan rummes i missionen i lyset af Matt 28,18-20, men der er heller ikke et direkte argument for det i teksten selv uden brug af andet bibelsk materiale.

Lausannebevægelsens daværende *International Director*, Lindsay Brown præsenterer et andet bud, når han anfører angående det, at kirken skal vidne:

The phrase 'bear witness' is carefully chosen. In many ways I think it is a better word than 'evangelization'. It is often translated from the Greek word *martyria* in the English Bible to imply both speech and behavior, a witness of life and lip. We must be committed to the Lordship of Christ in every area of human activity⁵⁶.

Brown bruger μαρτυρέω-termen som en indgang til integreret missionsforståelse, hvor både det karikative og det kerygmatiske har sin plads. Spørgsmålet må være, om denne terminologi vil tilføje et karikativt element til Luk 24,44-49 og ApG 1,8, som begge omtaler disciplene som μάρτυρες. I Luk 24,44-49 specificeres disciplene som tidligere behandlet som μάρτυρες τούτων, som refererer til v.46b-47. I det lys vil en oral bevidnelse være det mest intuitive. ApG 1,8 bestemmes μάρτυρες af μου, som lettere kan forstås med Browns terminologi, selvom der ikke siges noget eksplicit om det karikative. Endnu en gang kan det karikative element rummes, men det er vanskeligt at lave noget vandtæt argument ud fra de to tekster for, at det er påbudt i MLJA.

Slutteligt må Joh 20,21-23 også behandles i dette spørgsmål. CTE laver kun en enkelt reference til perikopen i et afsnit om Ånden, der styrker og trøster disciplene, når de stilles for retten⁵⁷. Det er ellers i

⁵⁶ Cameron 2016, 165 som refereret hos Dowsett 2017, 52

⁵⁷ Lausannebevægelsen 2011, afs. 5B

denne perikope, at en integreret missionsforståelse har sit stærkeste argument ud fra MLJA. Selvom v.23 betoner synd-nåde-aspektet og må pege på den kerygmatiske dimension, vil jeg alligevel advokere for, at sendelsen, der sammenlignes med Jesu sendelse, åbner op for en karikativ dimension. Gennem Joh betones Jesu arbejde og omsorg for det dennesidige nemlig (cf. f.eks. 5,1-9; 6,1-15; 9,1-7; 11,32-44). Der er altså et moment for at kunne tale om et karikativt element i missionsbefalingen. Vi må dog have et forbehold i denne sammenhæng, da der kan ikke være tale om en 1:1 sammenhæng mellem sendelserne. Disciplene kaldes jo ikke til en forsonende korsdød. I perikopen kan det karikative alligevel både rummes og finde et argument for sin egenverdi, om end det kunne være stærkere.

Hvor Matt 28,18-20; Luk 24,44-49; ApG 1,8 i lyset af andre bibeltekster også rummer dette argument, er det mere præsent i Joh 20,21-23, selvom der er en række modificerende forhold så som det kerygmatiske element i v.23 og spørgsmålet om, hvor identisk sendelserne er.

I en positiv komparativ analyse af MLJA må vi altså ende med at konkludere, at der er store overlap mellem de to tekscorpora, om end det karikative element står stærkere i CTE, da dets egenverdi begrundes i tekster udenfor denne opgaves tekstcorpus.

I en artikel om ansvarlige partnerkirke som en model for økonomisk støtte fra rige kirker til fattige kirker anfører Ivar Vegge: "Sentralt i kristen misjon er evangelisering og diakonalt arbeid. I Lausanne-bevegelsen er det enighet om at de to aspektene hører sammen som to sider av samme mynt, og at begge tjenestene står på egne ben og har hver sin egenverdi i kristen misjon."⁵⁸

Skal vi bruge Veggens sammenfatning af Lausannebevægelsens position til at skære helt ind til benet, så må vi konkludere, at vi ikke kan finde nok argumenter i MLJA til at validere denne missiologi uden at inddrage mere materiale.

I en negativ komparativ analyse kan et spørgsmål være, om det karikative og det kerygmatiske er gensidigt udelukkende størrelser.

⁵⁸ Vegge 2018, 19

Stephen Neill anfører: "When everything is mission, nothing is mission."⁵⁹ Hvis Niell har ret i sin vurdering vil CTE fremtræde i et problematisk lys, da den har en bred forståelse af mission. Her virker det til, at det karikative og det kerygmatiske kan være to gensidigt udelukkende størrelser, da den første ødelægger den anden. Niell anfører dog også: "If everything that the Church does is to be classed as 'mission,' we shall have to find another term for the Church's particular responsibility for 'the heathen,' those who have never yet heard the Name of Christ."⁶⁰ Det er tydeligt, at Niell positionerer sig med dem, der mener, at evangelisationen er det vigtigste, men også at vi heller ikke nødvendigvis kan bruge ham til at miskreditere det karikative arbejde, så længe det ikke bliver det primære. Gennem arbejdet med MLJA og CTE finder jeg ikke noget tvingende argument, for at det kerygmatiske og det karikative skulle være gensidigt udelukkende. Dermed kan missionsforståelsen i de to tekstcorpora harmoniseres, såfremt der trækkes mere bibelsk materiale ind som underbygning.

Slutteligt kunne en længere diskussion gå på, hvad begrebet mission skulle rumme, om vi i Niells ånd må reservere dets ordbrug for det rent kerygmatiske, mens vi så kalder den kristnes andre opgaver for noget andet. Dette ville betone det kerygmatiske som det primære, men det ville ikke være med til at afskrive kaldet til at gøre gode gerninger. Uanset terminologien giver bibelen den kristne flere kald udover dem i MLJA (cf. f.eks. 1 Mos 1,28; Matt 5-7; 28,18-20, Gal 5,13-26).

6 Perspektivering

Denne opgave har grundet dens formulering ikke forholdt sig til det bagvedliggende holistiske paradigme og dens epistemologi, der optræder i den nyere missiologi. Derimod har der været fokus på den holistiske missions arbejdsmetode i stedet. Dette kunne være foregået på det mere konceptuelle plan i en dialog med Andreas Østerlund Nielsen, der opstiller to motiver; det første antropocentriske, der orienterer sig mod frelsen og det evige liv, og det andet holistiske, der opererer med en integreret

⁵⁹ Neill 1959, 81 som refereret hos Hesselgrave 2012, 85

⁶⁰ Neill 1959, 81 som refereret hos Hesselgrave 2012, 86–87

mission⁶¹. Herunder kunne den bibelske basis for at tale om holisme være bearbejdet med en større tekstlig palet end MLJA. I dette spørgsmål kunne det også diskuteres, om man kan tale om en prioritet i missionsarbejdet, og hvilken del der i så fald ville være vigtigst.

I nærværende opgave kunne nogle dele af den karikative dimension, være behandlet mere specifikt f.eks. det politiske engagement (cf. IIA.6 & 7).

7 Konklusion

CTE's missionsforståelse er meget bred og kan koges ned til at være en integreret mission med både et karikativt og et kerygmatiske element. Det kerygmatiske anføres dog som det centrale på et teoretisk plan, da det ikke kan adskilles fra det karikative. Den missionsforståelse, der kommer til udtryk i MLJA kan rumme, at der er et karikativt element med i missionen. Befalingen om det karikative arbejde er dog noget sværere at begrunde ud fra MLJA, om end Joh 20,21-23 giver det bedste bud med sammenligningen mellem disciplenes sendelse og Jesu egen. CTE kan altså primært hente argumenter for det kerygmatiske og discipelskabsoplæringen i MLJA, mens den må supplere det karikative med andre bibeltekster.

8 Bibliografi

- Ahonen, Risto A. 2006. *Mission in the New Millennium: Theological Grounds for World Mission*. Helsinki: The Finnish Evangelical Lutheran Mission.
- Beasley-Murray, George Raymond, David Allen Hubbard, Glenn W. Barker, Bruce Manning Metzger, og George R. Beasley-Murray. 1987. *John*. Word Biblical Commentary, [General ed.: David A. Hubbard; Glenn W. Barker. Old Testament ed.: John D. W. Watts. New Testament ed.: Ralph P. Martin]; Vol. 36. Waco, Tex: Word Books, Publ.
- Berentsen, J.-M, Tormod Engelsviken, og Knud Jørgensen. 2004. *Missiologi i dag*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Cameron, Julia E. M., red. 2016. *The Lausanne legacy: landmarks in global mission*. Peabody, Massachusetts: Hendrickson Publishers.
- Carson, D. A. 1991. *The Gospel according to John*. Leicester, England : Grand Rapids, Mich: Inter-Varsity Press ; W.B. Eerdmans.
- Danker, Frederick W., Walter Bauer, og William Arndt. 2000. *A Greek-English lexicon of the New Testament and other early Christian literature*. 3rd ed. Chicago: University of Chicago Press.

⁶¹Østerlund Nielsen 2013b, 247

- Dowsett, Rose. 2017. "Evangelism, Service and Social Action in the Missional Understanding of the Cape Town Commitment". *Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap*, nr. No 4.
- Edwards, James R. 2015. *The gospel according to Luke*. The Pillar New Testament commentary. Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company/Apollos.
- Hagner, Donald Alfred. 1995. *Matthew 14-28*. Word Biblical Commentary 33B. Grand Rapids, Michigan.: Zondervan.
- Hesselgrave, David J. 2012. "Did Cape Town 2010 Correct the 'Edinburgh Error'? A Preliminary Analysis". *Southwestern Journal of Theology* Volume 55 (No. 1).
- Lausannebevægelsen. 1974. "Lausannepagten". <https://www.lausanne.org/da/lausannepagten/lausannepagten>. Set 15/5/20
- . 1989. "Manila-manifestet". <https://www.lausanne.org/da/manila-manifestet/manila-manifestet>. Set 15/5/20
- . 2011. "Cape Town-erklæringen". Redigeret af Chris Wright, Lindsay Brown, og Doug Birdsall. <https://www.lausanne.org/da/cape-town-erklæringen/cape-town-erklæringen>. Set 15/5/20
- Mogensen, Mogens S, Lars H Iversen, Dansk Missionsråd, og Lausanne, red. 2011. *For således elskede Gud verden: udfordringer og glimt fra Lausanne III i Cape Town 16.-25. oktober 2010*. Frederiksberg: Dansk Missionsråd.
- Morris, Leon. 2008. *The Gospel According to John*. Rev. ed., [Nachdr.]. The New International Commentary on the New Testament. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans.
- Neill, Stephen. 1959. *Creative Tension*. Duff Lectures. New York.
- Nolland, John. 1989. *Luke 1:1-9:20*. Word Biblical Commentary, [General ed.: Bruce M. Metzger; David A. Hubbard; Glenn W. Barker. Old Testament ed.: John D. W. Watts. New Testament ed.: Ralph P. Martin]; Vol. 35,A. Grand Rapids, MI: Zondervan.
- Nolland, John, Bruce Manning Metzger, David Allen Hubbard, Glenn W. Barker, og John Nolland. 1993. *Luke 18:35 - 24:53*. Nachdr. Word Biblical Commentary, [General ed.: Bruce M. Metzger; David A. Hubbard; Glenn W. Barker. Old Testament ed.: John D. W. Watts. New Testament ed.: Ralph P. Martin]; Vol. 35,C. Nashville: Nelson.
- Peterson, David G. 2009. *The Acts of the Apostles*. The Pillar New Testament Commentary. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans.
- Schreiter, Robert J. 2011. "From the Lausanne Covenant to the Cape Town Commitment: A Theological Assessment". *International Bulletin of Missionary Research* Vol. 35 (No. 2).
- Vegge, Ivar. 2018. "Fra økonomisk 'selvunderholdende' kirker til 'ansvarlige partnerkirker': En drøftning av pengebruk i misjonsarbeid". *Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap* 1.
- Wright, Christopher J. H. 2013a. *Guds folks mission: en bibelteologi for kirkens mission*. Fredericia: Lohse.
- . 2013b. "Holistisk mission og missionsbefalingen: Missionens fem kendetegn". *Dansk Tidsskrift for Teolog og Kirke* 40. årgang (Nr. 3-4).
- Østerlund Nielsen, Andreas. 2013a. "Helheden er mere end både-og: Er det tid til en teologisk opdatering?" *Dansk Tidsskrift for Teolog og Kirke* 40. årgang (Nr. 3-4).
- . 2013b. "Integritet er det bedste motiv for holistisk mission". *Dansk Tidsskrift for Teolog og Kirke* 40. årgang (Nr. 3-4).